

førernes Privilegium skulde høves inden eet Aar, og subsidialiter havde et andet Medlem gjort det Forslag, at Kobbersmedene maatte forundes samme Ret som Rjedelsførerne; men begge Forslag forkastedes af Forsamlingen, hiint med 39 Stemmer mod 11, dette med 31 mod 19 (Stændertid. II. S. 1882, 1904, 1934). Ifølge Bek. af 11te Juli 1840 II. § 14 fandt Kongen sig ikke foranlediget til for Eiden at foretage nogen Forandring i de omhandlede Privilegier, ligesom han fandt Betænkellighed ved med Hensyn til Kobbersmedene at gjøre Undtagelse fra de almindelige Regler om Maaden, hvorpaa Haandværkere maatte affatte deres Arbejder. — Til den i 1851 forsamlede Rigsdag bleve syv Andragender indgivne fra Kobbersmedene i forskjellige Kjøbstæder (Reg. til Folketh. Forh. S. XXIV, til Landsth. Forh. S. XIV). Disse Andragender, hvori der søres Bepværing over Kobbersværkernes Privilegier, synes alle kun at have gaaet ud paa, at Fabrikernes Ret skulde ophøre (ikke, at Kobbersmedene deri skulde deelslægtiggjøres); og et i Folkethinget indbragt Privat Lovforslag gik ud paa det Samme (Anh. A. Spr. 634). Udvalg i denne Sag blev nedsat, men Betænkning ikke afgiven. — Endelig sees af en Justitsministerli-Skrivelse af 9de Januar 1849, der findes i Utslags-Samling, at man i Anledning af den da befalede Indsendelse af Benaadningsbreve til Confirmation paaany havde reist Spørgsmaal om den forskjellige indenlandske Kobbersværker indrømmede exceptionelle Huseerfrihed. Det daværende fgl. Gen.-Toldkammer og Com.-Collegium ansaae Ophævelsen af denne Ret for ønskelig; og dette sees og at være tilraadet af en overveieende Pluralitet af Amtmændene, Amtsraadene og Kjøbstædernes Communalbestyrelser, hvis Erklæring det havde været indhentede. — For at komme til en saavidt muligt nøjagtig Kundskab om de tidnævnte Privilegier, har Udvalget fra Indenrigsministeriet erhvervet Gjenparten af samme. — Hvad nu først den Rettighed betæffer, at udføre saadanne færde i Arbejdet af Kobbersværk og Messing, der ere Gjenstand for Kobbersmedenes Haandtering, kan det efter Ud-

valgets Formening ikke være nogen Tvivl underkastet, at saadan Ret tilkommer Fabrikkerne. Vel er, som nedensfor vil bliive anført, Privilegierne ei blevne fornyede for to af de i Kongeriget værende Fabrikker; men dette vil ikke kunne have nogen Indflydelse i den her omhandlede Henseende. Efter Loven af 29de Dec. f. A. § 15 kan nemlig Fabrikdrift finde Sted overalt paa Landet, uden at dertil udfordres Bevilling; og det Høieste, man kunde udsæde af formeldte Omstændighed, vilde altsaa være, at Vedkommende blev pligtig at løse Næringsbevillingsforretningen paa den i den Næringslovs § 97, eller til en særegen Anordning, paa den i sin Tid givne Privilegier have tte af de Kobbersværker, hvorom her er Tale, nemlig Brede Kobbers- og Messingværk, Kobbersværk paa Frederiksberg, samt Crusåa Kobbers- og Messingfabrik ved Glensborg, erholdt Ret til paa den omhandlede Maade at huseere med deres Værk; hvorimod det hedder i den under 15de September 1846 meddeelte Bevilling til Haraldskjær Kobbersværk ved Veile (hvormed Fabrication af Stenramværek er forbunden), at Bevillingshaverne i Henseende til Forhandlingen af de ved disse Værker forfærdigede Værek i Kjøbstæderne og paa Landet have at rette sig efter hvad Forordningen af 13de Februar 1775 foreskriver og hvad videre maatte bliive paabudt. Men sidstnævnte Bevilling har ligesaa lidt som Privilegierne for Frederiksværk (der ere meddeelte under Frederik den Sjettes Regjering) erholdt Confirmation af vor nu regjerende Konge.

Udvalget kan imidlertid ikke lægge nogen særlig Vægt paa den Omstændighed, at Privilegierne for disse to Fabrikker — hvis forøvrigt de os meddeelte Oplysninger ere fuldstændige — ikke